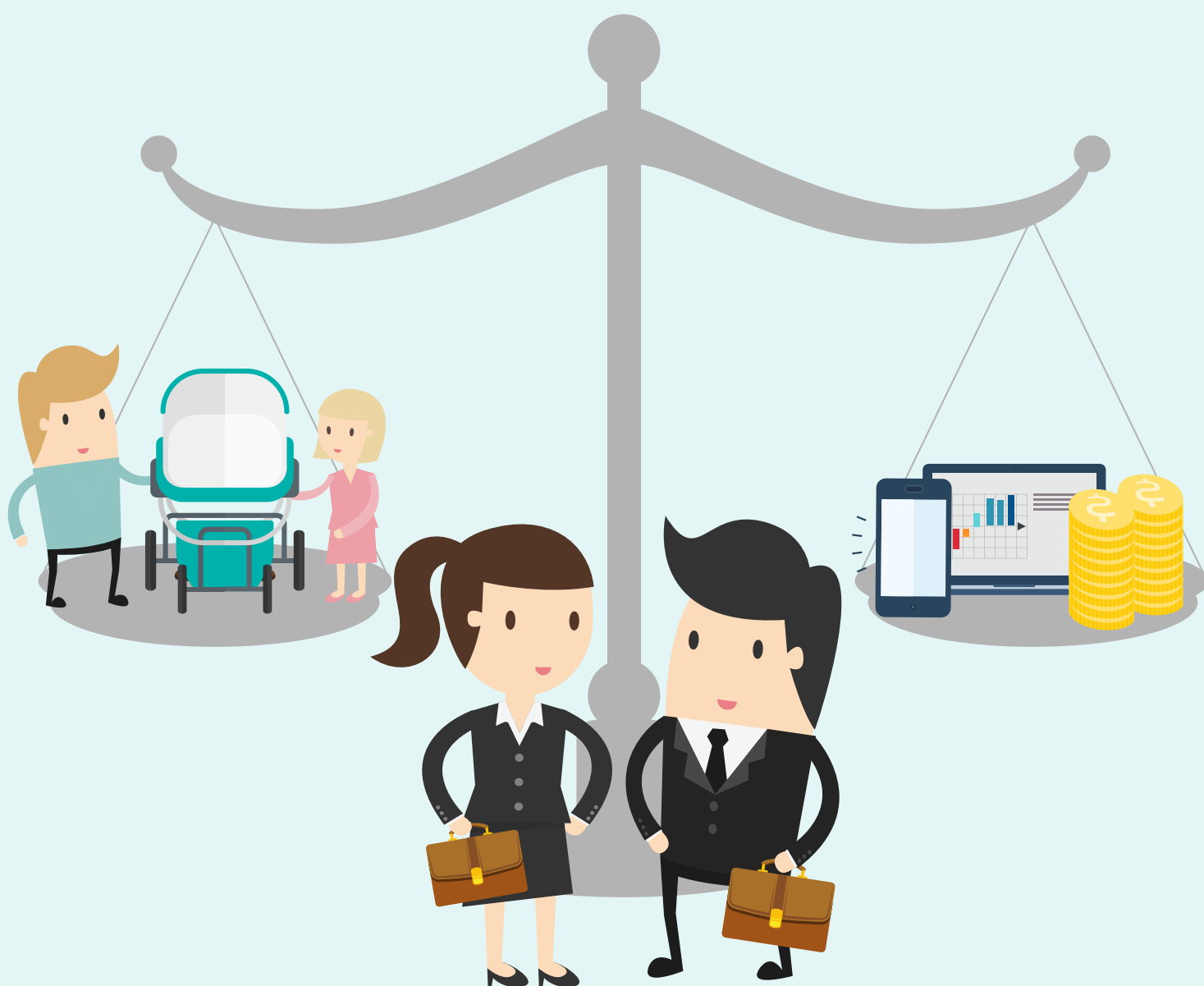


CORE
KJERNEMILJØ
FOR LIKESTILLINGS-
FORSKNING

**INSTITUTT
FOR SAMFUNNS-
FORSKNING**

Kjønn, karriere og omsorgsansvar blant jurister

Sigtona Halrynjo, Ingrid Høie Vadla og Ruth Eva Jørgensen



Denne hovedfunnsrapporten er basert på en spørreundersøkelse gjennomført desember 2020 med svar fra 3457 jurister.

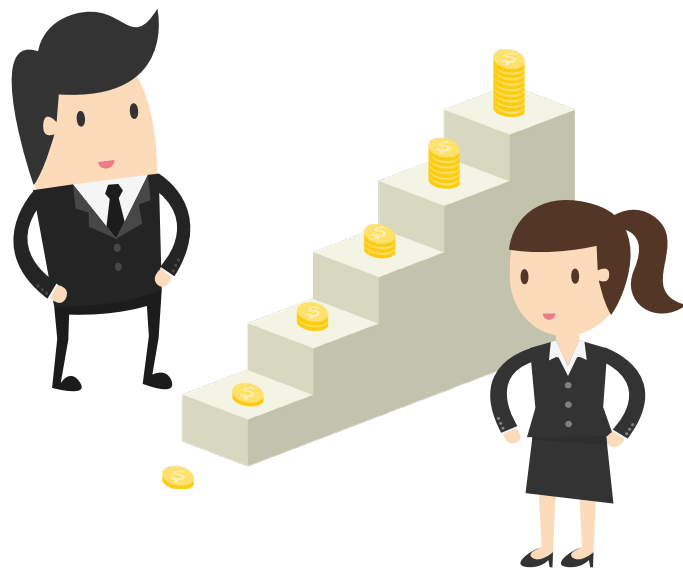
Les hele rapporten her: <https://hdl.handle.net/11250/2760278>



**JURIST
FORBUNDET**

LIKE AMBISJONER OG IDEALER

Kvinnelige jurister er like ambisiøse som mannlige jurister



Det aller viktigste for jurister er å ha en arbeidssituasjon der de får realisert kompetanse, faglige ressurser og har gode muligheter for faglig utvikling.

Høy lønn er også relativt viktig – og like viktig for kvinner som for menn.

Mulighet for å bli medeier/partner er mer viktigere for mannlige jurister.

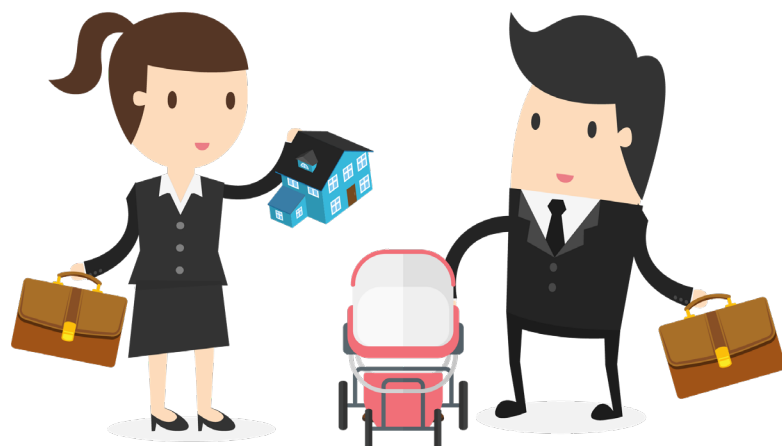
Bortsett fra forskjellen i partnerambisjoner, viser studien ingen kjønnsforskjeller i ambisjoner om karriere eller ønske om å bli leder.

Idealet er å jobbe like mye og dele på ansvaret hjemme

94 % av kvinnelige jurister og **89 %** av mannlige jurister

svarer at det beste for en familie med barn under skolealder er å jobbe like mye og dele likt på ansvaret for hjem og barn.

De aller fleste jurister foretrekker at begge foreldre jobber fulltid, og deler likt på ansvaret hjemme – uten au pair.



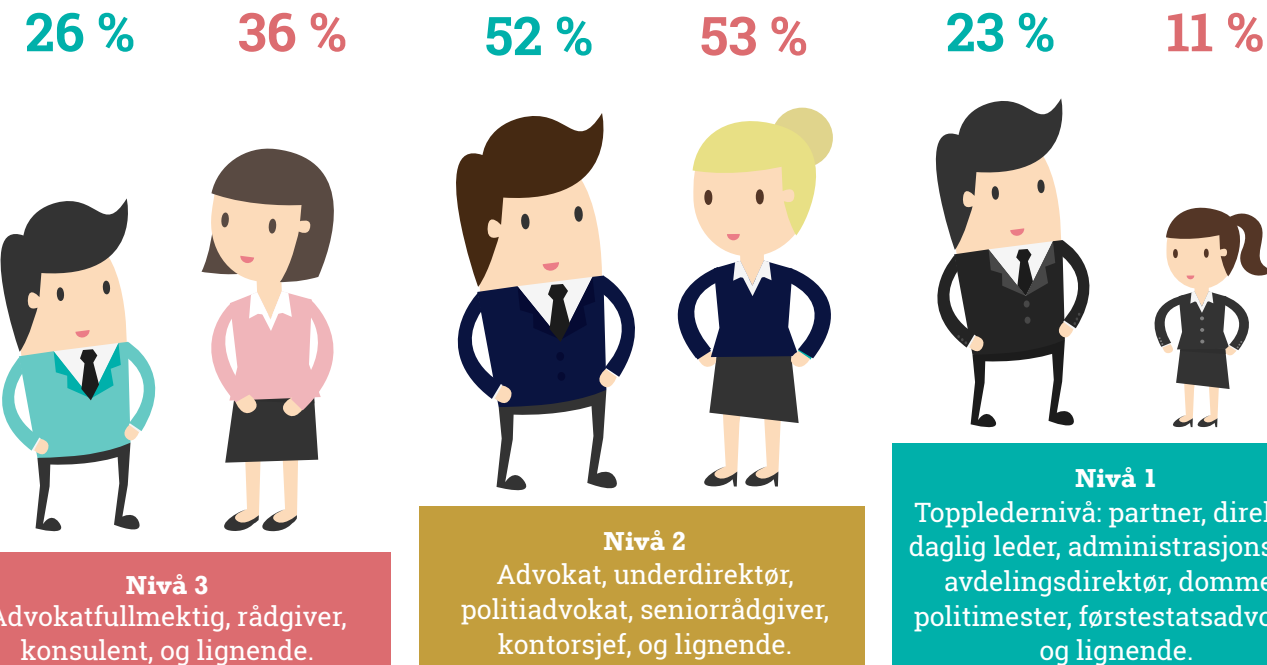
Endring i ambisjoner og idealer over tid?

2020 vs. 2007: Faglig utvikling og en jobb med god lønn er like viktig for juristene i 2020 som i 2007. Men det er blitt litt mindre viktig å bli partner eller leder.

Oppslutning om likestillingsidealet har økt både blant kvinner og menn. I 2007 foretrakk 20 prosent av mannlige jurister i alderen 29–50 år at mor jobber deltid eller er hjemmeværende. I 2020 er det bare 5 prosent i samme aldersgruppe som støtter en kjønnsstradisjonell tilpasning.

MENN HAR HØYERE STILLINGER OG HØYERE LØNN

Menn dominerer på toppledernivå



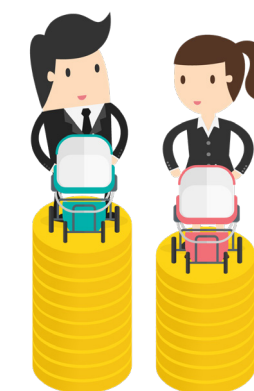
På nivå 2 er det kjønnsbalanse. Likevel er det flere menn enn kvinner som har en ledende eller særlig uavhengig stilling på dette nivået, noe som ofte innebærer mer ansvar og høyere lønn.

Juristfedre tjener mer enn juristmødre

Mannlige jurister har høyere lønn enn kvinnelige jurister, men det gjelder bare for de som har barn. Det er ingen lønnsforskjell mellom kvinner og menn uten barn (kontrollert for eksamensår)

Juristmødres lønn er i snitt 79 prosent av juristfedres lønn, og gapet mellom mødre og fedres lønn øker for hvert barn.

Forskjellene er størst i privat sektor.



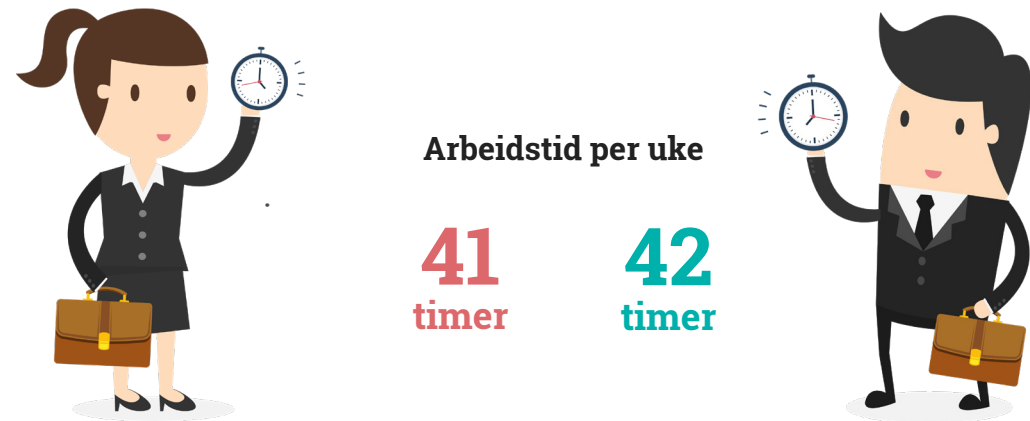
Endring i lønn og karrieregap over tid?

2020 vs. 2007: Menn fortsetter å dominere på øverste nivå, men flere kvinner har inntatt nivå 2. Før var menn overrepresentert på dette nivået, nå er det like mange kvinner og menn.

Lønnsforskjellene har imidlertid blitt større mellom kvinner og menn, men bare i privat sektor og blant jurister med barn.

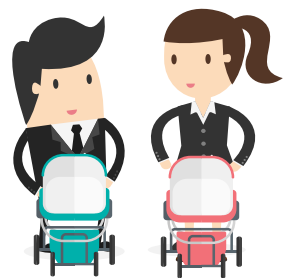
LIKESTILT PRAKSIS?

Jurister jobber mye, og mannlige jurister jobber mest



Gjennomsnittlig arbeidstid blant jurister ligger på rundt 41 timer i uken for kvinner og 42 timer for menn, noe som ligger godt over en normal arbeidsuke.

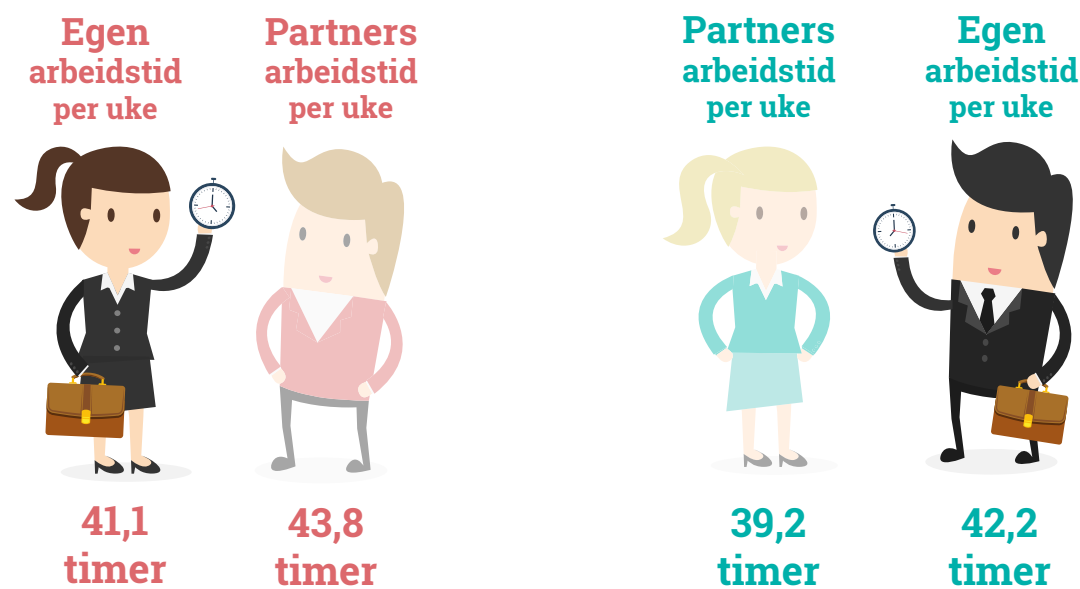
Arbeidstiden varierer med stillingsnivå og hvilken sektor man jobber i. Jo høyere stillingsnivå, jo flere timer på jobb – spesielt i privat sektor. Det er flest mannlige jurister som har disse stillingene.



Det er ingen kjønnsforskjeller i arbeidstid blant jurister uten barn. Men fedre jobber mer enn mødre og de jobber oftere i privat sektor og på høyere stillingsnivå.

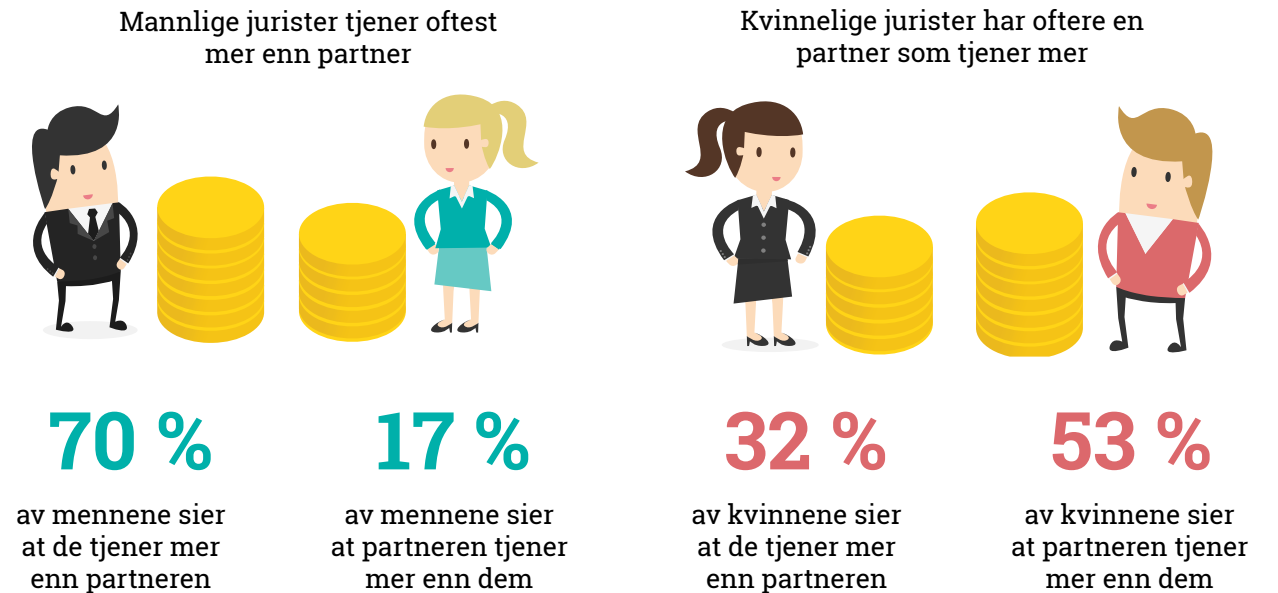


Menn har partnere som jobber mindre



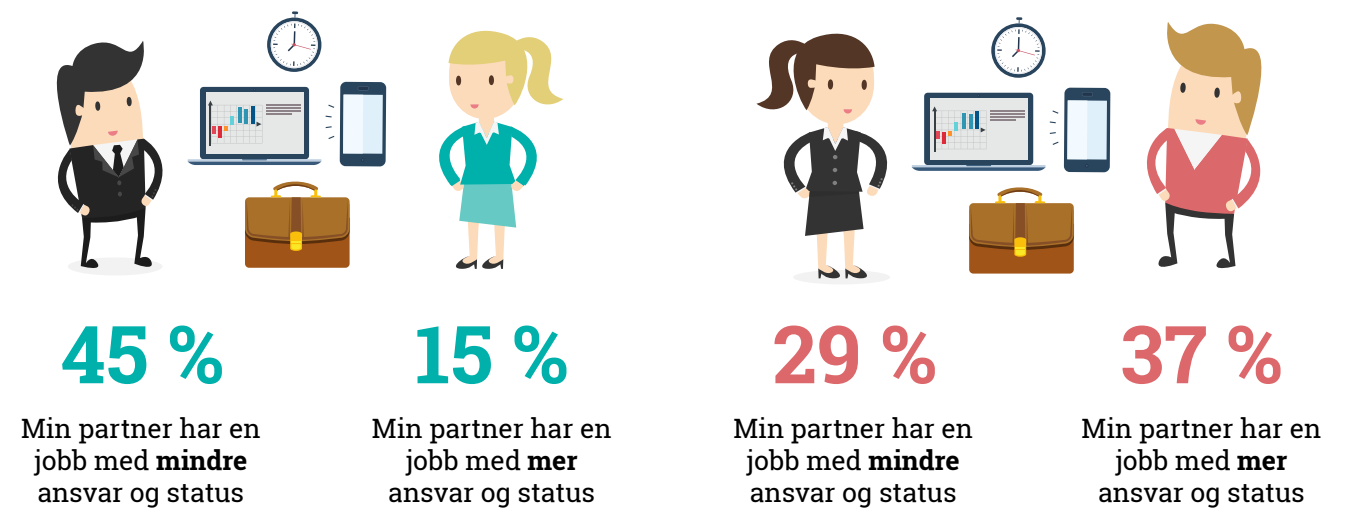
De fleste jurister har en partner som jobber heltid og som jobber relativt mye. Mannlige jurister har i snitt en partner som jobber mindre enn de gjør selv, mens kvinnelige jurister har en partner som jobber mer.

Kvinner har en partner med mer lønn, ansvar og status



Mannlige jurister svarer ofte at egen jobb innebærer **mer ansvar og status** enn partners jobb

Kvinnelige jurister svarer ofte at partners jobb innebærer **mer ansvar og status** enn ens egen jobb



Mer likestilt familiesituasjon enn tidligere?

2020 vs. 2007: Når vi sammenligner svarene fra juristfedre i 2007 og i 2020 finner vi en endring i mer likestilt retning når det gjelder partners lønn, status og ansvar. Svarene fra juristmødre viser imidlertid status quo.

Juristfedre jobber fortsatt mer og tjener mest. Juristmødre jobber imidlertid mer i 2020 enn i 2007, og rapporterer at også partner jobber mer i 2020.

KVINNER HAR MEST ANSVAR FOR BARN, HJEM OG FAMILIELOGISTIKK

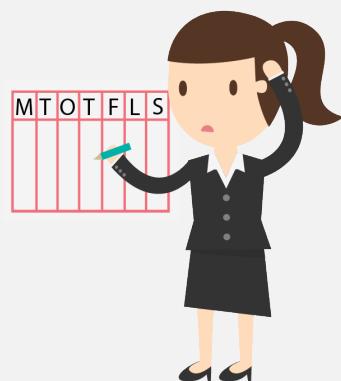
Flertallet deler på omsorgsansvaret, men mødre gjør mest

Både mødre og fedre rapporterer om deling av hovedansvar for barn og lek, samvær og pass. Samtidig svarer både fedre og mødre at mor har mer ansvar for nattevåk, stell av barn, hjelp med skolearbeid – og ikke minst familiens logistikk.

Mødre har klart mer ansvar for familiens logistikk

86 % mødre

9 % fedre



Mødre har mer ansvar for nattevåk

57 % mødre

14 % fedre



Mødre hjelper mest med skolearbeid og lekser

48 % mødre

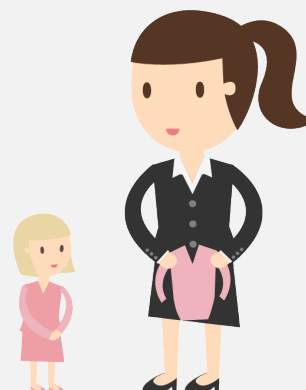
18 % fedre



Mødre har mer ansvar for stell av barn

45 % mødre

8 % fedre



Blant de som ikke deler likt, er det mor som har hovedansvar for omsorg for barn.

37 % mødre

3 % fedre



Fedre tar litt mer ansvar for barnas fritidsaktiviteter

35 % fedre

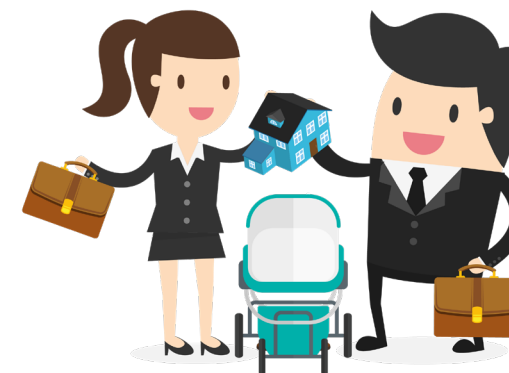
32 % mødre



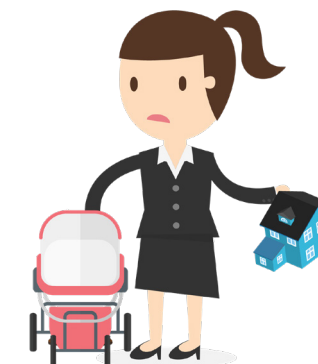
De som deler omsorgsansvar og husarbeid likt, er mest fornøyd



De som har en partner som gjør mest hjemme, er noenlunde fornøyde (flest menn)



De som deler likt, er mest fornøyde (både kvinner og menn)



De som gjør mest, er minst fornøyde (flest kvinner)

Svært få juristmødre har en partner som gjør mest hjemme, og svært få fedre gjør mest selv. I praksis viser det seg altså at blant mødre er alternativet til å dele omsorgsansvaret og ansvar med hus og hjem, å selv ha hovedansvaret. Blant fedre er alternativet til likedeling at partner gjør mest.

Mange har vaskehjelp, få har au pair

Omtrent halvparten av juristene har eller har hatt vaskehjelp, noe som er klart mer enn befolkningen ellers. Bruk av au pair er mindre utbredt enn vaskehjelp, men varierer med stillingsnivå. Au pair er mest vanlig blant toppledere.



54 % mødre

47 % fedre

har/har hatt vaskehjelp

9 % mødre

10 % fedre

har/har hatt au pair



Mer likedeling blant jurister?

2020 vs. 2007: Både mødre og fedre rapporterer om mer likedeling på de fleste omsorgsoppgaver i 2020 enn i 2007. Men **ansvaret for familiens logistikk** havner i enda større grad enn før hos mor.

Når det gjelder fordeling av hus og hjem, rapporterer menn om mer likedeling, mens kvinner svarer at det er blitt mindre likedeling.

Forskjellen skyldes ikke nødvendigvis at kvinner og menn opplever en lik situasjon på ulikt vis, men at mange av juristene har en partner som ikke har deltatt i undersøkelsen.

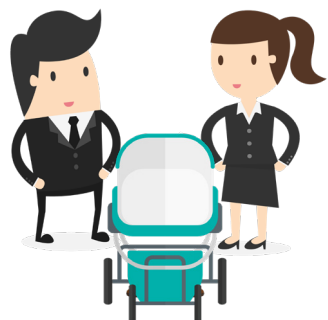
ULIK FORDELING AV OMSORGSANSVARET I PERMISJON

Mors permisjon er mye lengre enn fars

Første permisjon

3,8
måneder

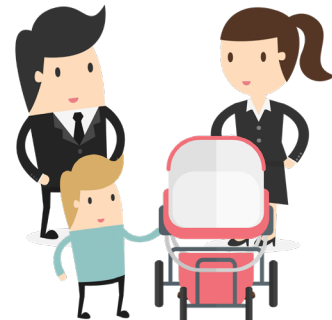
10,3
måneder



Andre permisjon

3,7
måneder

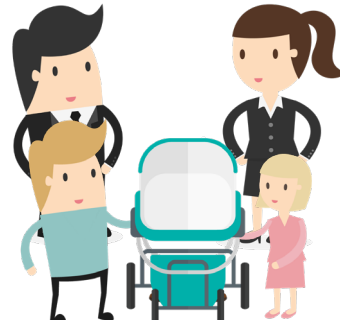
10,6
måneder



Tredje/siste permisjon

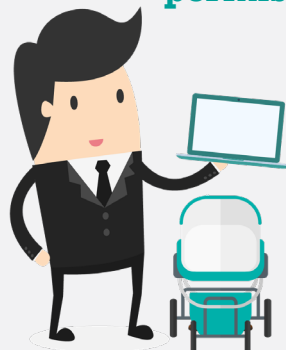
3,5
måneder

11,4
måneder



Fedre jobber mer enn mødre i permisjonstiden

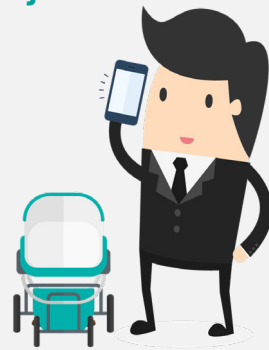
Fedre svarer oftere på e-post i permisjonen



49 %
fedre

25 %
mødre

Fedre tar oftere jobbtelefoner i permisjonen



48 %
fedre

25 %
mødre

Fedre har mer ansvar for arbeidsoppgaver i permisjonen



27 %
fedre

9 %
mødre

Mødre deltar litt oftere på sosiale arrangement med jobben i permisjonen



62 %
fedre

65 %
mødre

Juristfedre tar kortere permisjon og jobber mer enn juristmødre under permisjonen. Barnet er også oftere i barnehage under fars permisjon, eller passes av mor. Både lengde og innhold er altså annerledes. Likevel ville halvparten av fedrene hatt lenger permisjon om de kunne velge om igjen. Dette er typisk for fedre som har hatt kort permisjon og som nå har store barn.

Å KOMBINERE ARBEID OG FAMILIE

Høyere krav og forventninger på høyere stillingsnivå

Opplevde krav og forventninger i egen jobb er klart størst på høyere stillingsnivå, i privat sektor og i ledende og særlig uavhengige stillinger.



Levere resultater på kort varsel



Leverer til avtalt tid selv om man har syke barn eller er syk selv



Generell innsats utover 37,5 timers uke



Å være tilgjengelig for kunder utenom vanlig arbeidstid



Takle vedvarende høyt arbeidspress

Blant jurister uten barn er det ingen kjønnsforskjell, verken i omfang av opplevde krav i egen jobb, eller i opplevelse av om det er vanskelig å kombinere med egen livssituasjon.

Juristfedre har oftere jobber med disse kravene enn det juristmødre har, men mødre opplever i større grad at kravene er vanskelig å kombinere med egen familie-/livssituasjon. Gitt at fordeling av omsorgsansvar fortsatt fordeles kjønnskjævt, er det ikke rart at juristfedre svarer at familievennlige krav og forventninger er mindre problematisk å kombinere med egen familiesituasjon enn juristmødre.



Hva kan forklare kjønnsforskjellene blant juristene?

Juristene i denne studien har samme utdanningsbakgrunn, relativt like ambisjoner og idealer om høy grad av likedeling av arbeid ute og hjemme. Likevel finner vi fortsatt et kjønnskjævt mønster både i arbeidslivet og i familielivet.

Kjønnsforskjellen kan ikke forklares med ulike ambisjoner eller arbeid-familie-ideal. Høye ambisjoner om å bli partner (medeier i advokatfirma) henger sammen med høy lønn, men forklarer ingenting av kjønnsforskjellen i lønn.

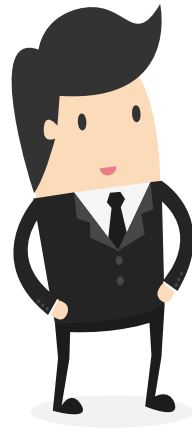
Når vi derimot sammenligner kvinner og menn med samme situasjon på hjemmebane, reduseres kjønnsforskjellen. Men en likestilt situasjon er fortsatt mer ideal enn virkelighet. I praksis konkurrerer ofte kvinnelige jurister uten bakkemannskap hjemme med mannlige jurister med bakkemannskap.

Med bakgrunn i dette mønsteret gir det mening at summen av betingelser i arbeidsliv og hjemmeliv kan få betydning for hvem som har mulighet til å lykkes og trives i de høytlønte jobbene med familievennlige krav – uavhengig av individuell karriereorientering og preferanser for likedeling.



KJØNN, ARBEID OG FAMILIE UNDER COVID-19-PANDEMIEN

Flertallet jurister har jobbet på hjemmekontor



53 %

menn jobbet hjemmefra under covid-19

60 %

kvinner jobbet hjemmefra under covid-19



Flertallet av kvinnelige og mannlige jurister har i hovedsak jobbet hjemmefra under koronaperioden (i denne studien fra 12. mars til desember 2020). Jurister over 45 år har oftere hjemmekontor enn yngre jurister, mens jurister på øverste stillingsnivå og med særlig uavhengige stillinger har sjeldnere hjemmekontor enn andre.

Lengre arbeidstid, men lavere produktivitet og motivasjon



Covid-19 har ikke påvirket jobbsikkerhet, ambisjoner og karrieremuligheter blant jurister. Situasjonen har imidlertid ført til at jurister jobber enda litt mer enn før, mens rapportert produktivitet og motivasjon er noe redusert.

Kvinner og jurister i offentlig sektor jobber noe mer enn før. Mødre som har brukt mer tid på omsorg under pandemien, opplever noe reduksjon i produktivitet.

De som opplever mest **redusert produktivitet** under covid-19, kjennetegnes av å være menn, ha høyere stillingsnivå, være yngre enn 45 år og å ha hjemmekontor.

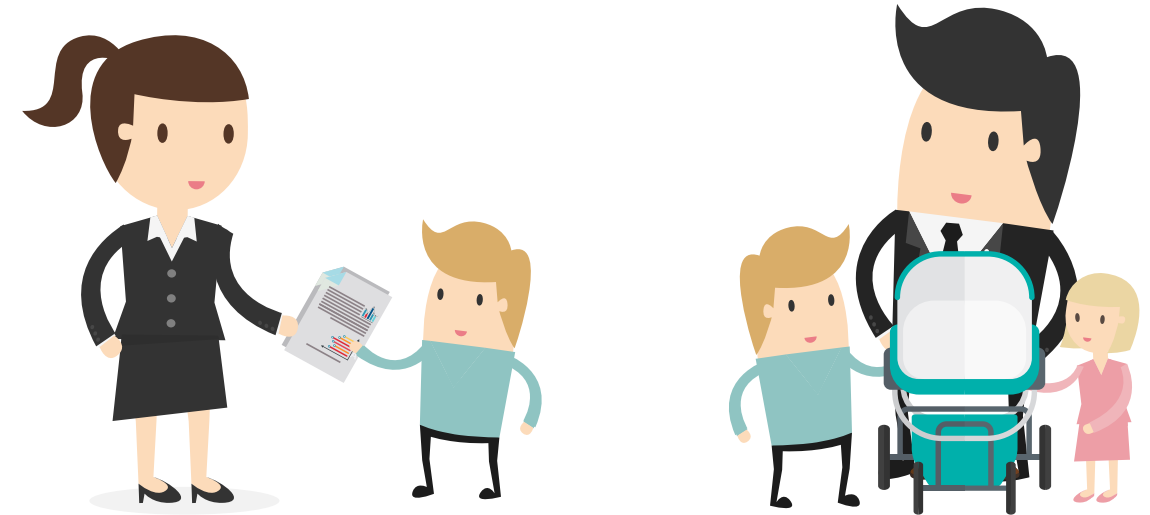
De som opplever **redusert motivasjon** er særlig

- de yngre (under 45 år)
- de som jobber i privat sektor
- de som helt eller delvis jobber på hjemmekontor
- som jobber på mellomste stillingsnivå.



Mer tid på husarbeid og generell omsorg for barn under pandemien

Hovedmønsteret er at fordelingen av omsorgsansvaret i familien er uendret, både blant mødre og fedre. Men foreldre med hjemmekontor og med barn under 12 år, har brukt mer tid på omsorgsansvar under covid-19 enn foreldre som har fortsatt å jobbe på arbeidsplassen.



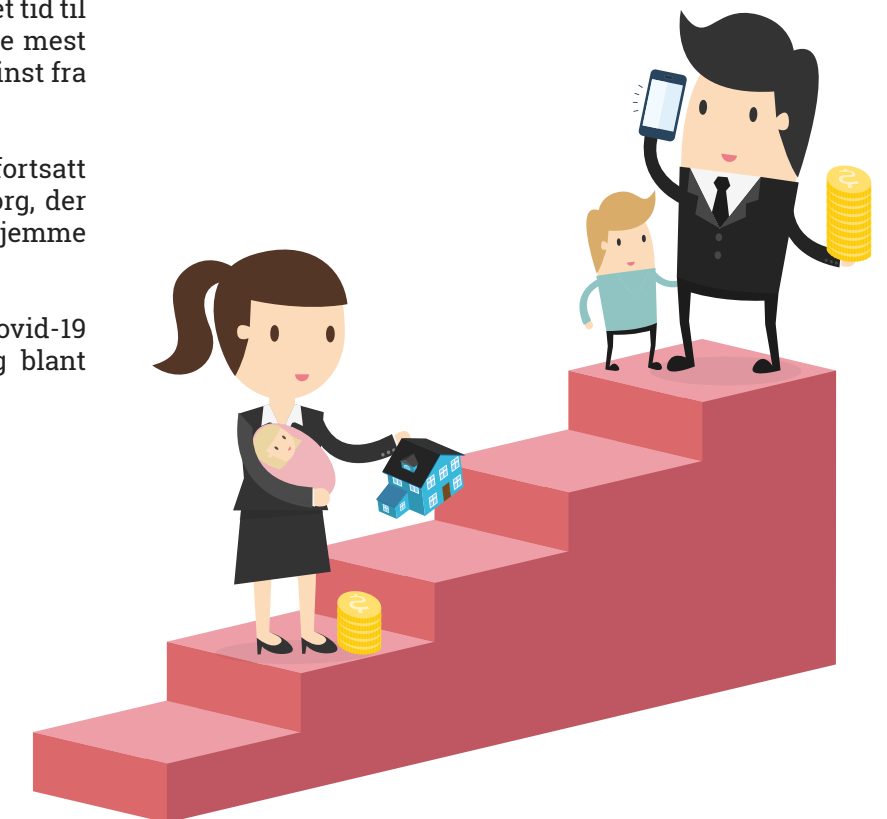
Det er særlig hjelp med skolearbeid, lekser og pass av barn som øker.

Ingen endring i likestilling hjemme under covid-19

De fleste rapporterer om uendret tid til omsorg, men mødre som gjorde mest fra før – og fedre som gjorde minst fra før – gjør litt mer.

Hovedmønsteret er likevel fortsatt kjønnskjev fordeling av omsorg, der juristmødre gjør klart mer hjemme enn juristfedre.

Det ser altså ikke ut til at covid-19 har bidratt til mer likestilling blant jurister i Norge.



Kjønn, karriere og omsorgs-ansvar blant jurister

Denne brosjyren presenterer funn fra en spørreundersøkelse om kjønn, karriere og omsorgsansvar blant jurister, basert på svarene fra 3457 yrkesaktive medlemmer av Norges Juristforbund. Undersøkelsen ble gjennomført i desember 2020.

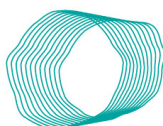
Juristene i studien har samme utdanningsbakgrunn, relativt like ambisjoner og et ideal om høy grad av likedeling av arbeid både ute og hjemme. Likevel finner vi et tydelig kjønnskjevt mønster der juristfedre jobber i andre stillinger og tjener klart mer enn juristmødre.

Kjønnsforskjellen kan ikke forklares med ulike ambisjoner eller ulike idealer om arbeid-familie-balanse. 9 av 10 respondenter svarer at de har et ideal om likestilte småbarnsfamilier, hvor mor og far jobber like mye og deler likt på ansvaret hjemme. Den faktiske balansen mellom arbeid og familieliv ser imidlertid ut til å være kjønnskjev allerede fra foreldrepermisjonen. Juristmødre svarer fortsatt i langt større grad enn fedre at de har hovedansvaret for omsorgsarbeidet i familien. De opplever også oftere at det er vanskelig å kombinere egen familiesituasjon med stillinger som innebærer å måtte takle vedvarende høyt arbeidspress, generell arbeidsinnsats utover normalarbeidsuka, levere på kort varsel og være tilgjengelig for kunder.

Disse lite familievennlige forventningene er klart mer utbredt i høytlønte jobber i privat sektor og på høyere stillingsnivå, og de er naturlig nok enklere å håndtere om man har en samboer/ektefelle som tar hovedansvaret hjemme. Når vi tar høyde for fordelingen av omsorgsansvaret på hjemmebane, er ikke kjønnsforskjellen i lønn statistisk signifikant lenger.

Mønsteret av lite familievennlige forventninger og fortsatt kjønnsdelte betingelser på hjemmebane kan dermed ha betydning for hvem som har mulighet til å lykkes og trives i de krevende og høytlønte jobbene – uavhengig av individuell karriereorientering og preferanser for likedeling.

Undersøkelsen kartlegger også juristenes erfaringer med å arbeide under covid-19-pandemien.



CORE
KJERNEMILJØ
FOR LIKESTILLINGS-
FORSKNING

**INSTITUTT
FOR SAMFUNNS-
FORSKNING**